

Instytut Pamięci Narodowej - Kraków

<https://krakow.ipn.gov.pl/pl4/aktualnosci/35714,Wystawa-Komunizm-wedlug-Mariana-Zdziechowskiego-przed-wielicka-siedziba-Oddzialo.html>
25.04.2024, 11:24

Wystawa „Komunizm według Mariana Zdziechowskiego” przed wielicką siedzibą Oddziałowego Archiwum IPN w Krakowie - Wieliczka, 1 lipca - 30 września 2016

„Komunizm według Mariana Zdziechowskiego” wystawa wyeksponowana została przed wielicką siedzibą Oddziałowego Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej w Krakowie (Wieliczka, pl. Mieczysława Skulimowskiego 1).

„Bolszewizm [...] jest w grozie i obrzydliwości swej zjawiskiem jedynym w dziejach. Jest nieustającą apelacją [...] do instynktów krwiożerczych w człowieku, albowiem instynkty te są niezrównanymi sprzymierzeńcami w burzeniu istniejącego porządku w imię jakiegoś komunistycznego raju, w którym wszyscy będą szczęśliwi, którego jednak nigdy nie było i nikt go nigdy nie zobaczy.”

Marian Zdziechowski, *Od Petersburga do Leningradu*, Wilno 1934

Marian Zdziechowski (1861–1938) był jednym z najważniejszych intelektualistów polskich przełomu XIX i XX wieku, filozofem, krytykiem literackim, historykiem idei. Do 1919 r. związany był z Uniwersytetem Jagiellońskim, gdzie się doktoryzował, a następnie uzyskał profesurę. Po odzyskaniu niepodległości pracował aż do śmierci na Uniwersytecie Stefana Batorego w Wilnie, a w l. 1925–1927 był jego rektorem. Znamca filozofii rosyjskiej i polskiego romantyzmu. Autor m.in. *Mesjanści i słowianofile* (1888), *Pesymizm, romantyzm a podstawy chrześcijaństwa* (1914, 1915), *Od Petersburga do Leningrada* (1934), *W obliczu końca* (1937). Po rewolucji bolszewickiej w Rosji był szczególnie uwrażliwiony na zagrożenie płynące ze strony komunizmu. Podkreślał, iż komunizm nie jest zwyczajnym zjawiskiem politycznym, ale jest ideologią, która dewastuje człowieka na płaszczyźnie moralnej i społecznej. Przez wiele lat jego krytyka komunizmu nie znajdowała zrozumienia wśród współczesnych.

Wystawa pomysłu i autorstwa dr. Macieja Zakrzewskiego, pracownika Oddziałowego Biura Edukacji Narodowej w Krakowie (odsłonięta pierwotnie w kwietniu br. z okazji 155. rocznicy urodzin profesora Mariana Zdziechowskiego (1861–1938), jednego z pierwszych europejskich radykalnych krytyków komunizmu) prezentowana była w przestrzeni miejskiej

Krakowa na 39 citylightach – podświetlanych plakatach umieszczonych na przystankach tramwajowych, a także w gmachu Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Krakowie, przy ulicy Rajskiej 1.

Ekspozycja w Wieliczce powstała w wyniku współpracy krakowskiego Oddziałowego Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej i Oddziałowego Biura Edukacji Narodowej w Krakowie. Wystawa prezentowana będzie m.in. w okresie, w którym w Krakowie odbywać się będą Światowe Dni Młodzieży, a w sąsiadujących z Wieliczką Brzegach najważniejsze uroczystości ŚDM.